

rakennusten ja huonetilojen käytöstä sekä vaatia siltä niiden hallussapidosta aiheutuneiden vahinkojen korjauskulut.

Porsaiden ja eräiden muiden kotieläinten pito ¹⁾. Porsaiden ja eräiden muiden kotieläinten pitoon myönnyttiin ²⁾ eräissä tapauksissa määrätyn ehdoin.

Käyttövarat. V:n 1942 käyttövaroista myönnettiin m.m. seuraavat määrärahat:

6 008: 50 mk sairastavustuksen ja kesälomakorvauksen suorittamiseksi Korkeasaaren siivoojalle S. Hintsalle ³⁾;

2 600 mk hautausavun suorittamiseksi Eläintarhan urheilukentän vartijan K. Virtasen kuolinpesälle ⁴⁾;

7 100 mk korvaukseksi Hietarannan pukusuojaan säilytettäväksi jätettyjen tavaroiden katoamisesta ⁵⁾; sekä

341 mk sairastavustuksen suorittamiseksi hevosmies K. Saarikolle ⁶⁾.

Esityksiä kaupunginhallitukselle tehtiin m.m. asioista, jotka koskivat: anomuksia määrärahojen myöntämiseksi viranhaltijain sairaslomasijaisten palkkaamiseksi sekä erilaisia korjaustöitä y.m. tarpeita varten ⁷⁾; viranhaltijain palkkausasioita ⁸⁾; vuokrasuhteita käsitteleviä asioita ⁹⁾; Kulosaaren siltamaksun poistamista Kivinokan kansanpuistossa vakinaisissa majoissa asuvilta ¹⁰⁾; ja maksuttomien harjoitustilaisuuksien järjestämistä saksalaisille ja suomalaisille sotilaille eräillä urheilukentillä sekä eräitä muita urheilutoimintaa koskevia kysymyksiä ¹¹⁾.

Lausuntoja kaupunginhallitukselle annettiin m.m. asioista, jotka koskivat: erilaisia vuokrasuhdejärjestelyjä ¹²⁾; avustuksen myöntämistä Helsingin kaupungin sairaanhoitajattarien lepokotiyhdistykselle ¹³⁾; Helsingin latu nimisen yhdistyksen ehdotusta retkeily- ja viikonloppunviettoalueen varaamiseksi kaupungin asukkaille ¹⁴⁾; n.s. lasten alueen luovuttamista Hietarannasta sotainvaliidien käytettäväksi ¹⁵⁾; erilaisia urheilutoimintaa koskevia asioita ¹⁶⁾; verkkopallokenttien rakentamista Käpylän raviradan alueelle ¹⁷⁾; sekä varastotilan luovuttamista perunoiden ja juurikasvien säilyttämistä varten ¹⁸⁾.

8. Erinäisten kiinteistölautakunnan alaisten viranhaltijain toimintakertomukset

Kaupungingeodeetin antama toimintakertomus v:lta 1942 oli seuraavan sisältöinen:

Maanmittaus- ja kartastotöiden osaston henkilökunnan muodostivat apulaisgeodeetti, insinööri, vaakitsija, kolme miespiirtäjää ja kahdeksan naispiirtäjää. Näistä vaakitsija erosi keskellä vuotta ja osaston työskentelyä jatkettiin supistetuin voimin. Sotapalveluksessa oli kaupungingeodeetti, kaksi insinööriä, viisi vaakitsijaa, kuusi piirtäjää ja vahtimestari.

Osaston hoidossa olevan tonttikirjan pitämisestä aiheutuvien tehtävien lisäksi määrittämään osaston kertomusvuonna suorittamista töistä seuraavat: 37 tontinmittausta, joista 1 kaupungin tarpeisiin; 23 kivijalankatselmusta; 10 rajapaalutusta; 3 korkeusmäärittelyä; 48 tonttikartan otetta; 104 karttapiirrosta ja ozalidkopiota, niistä 70 kaupungin tarpeisiin; 288 todistusta ja otetta tonttikirjasta, niistä 3 kaupungin tarpeisiin; 29 kirjelmää; 10 tonttijakokarttaa; sekä 50 rakennuspalstan paalutusta kaupungin ulkopuolella, joista palstoista 45 oli Marttilan omakotialueella, 5 Pitäjänmäellä ja 1 Kulosaassa.

Kartoitusta mittakaavassa 1 : 500 suoritettiin Oulunkylässä n. 80 ha.

¹⁾ Ks. tämän kert. I. — ²⁾ Kiint. lautak. 12 p. tammik. 49 §, 9 p. helmik. 145 §, 16 p. helmik. 168 §, 15 p. kesäk. 738 §, 20 p. heinäk. 831 § ja 7 p. syysk. 970 §. — ³⁾ S:n 9 p. maalisk. 276 §. — ⁴⁾ S:n 16 p. maalisk. 309 §. — ⁵⁾ S:n 21 p. syysk. 1 013 § ja 5 p. lokak. 1 081 §. — ⁶⁾ S:n 28 p. jouluk. 1 407 §. — ⁷⁾ S:n 12 p. tammik. 48 §, 26 p. tammik. 103 §, 9 p. maalisk. 275 §, 30 p. maalisk. 372 §, 1 p. kesäk. 668 §, 15 p. kesäk. 739 §, 20 p. heinäk. 828 ja 833 §, 17 p. elok. 906 §, 24 p. elok. 932 §, 26 p. lokak. 1 164 §, 23 p. marrask. 1 262 §, 7 p. jouluk. 1 314 § ja 28 p. jouluk. 1 409 §. — ⁸⁾ S:n 23 p. helmik. 197 §, 1 p. kesäk. 667 §, 29 p. kesäk. 774 § ja 12 p. lokak. 1 099 §. — ⁹⁾ S:n 16 p. maalisk. 308 §, 24 p. elok. 929 §, 12 p. lokak. 1 104 §, 19 p. lokak. 1 130 § ja 9 p. marrask. 1 209 ja 1 210 §. — ¹⁰⁾ S:n 4 p. toukok. 515 §. — ¹¹⁾ S:n 23 p. helmik. 195 §, 27 p. huhtik. 478 §, 4 p. toukok. 512 §, 8 p. kesäk. 706 § ja 29 p. kesäk. 775 §. — ¹²⁾ S:n 19 p. tammik. 74 § ja 7 p. syysk. 968 §. — ¹³⁾ S:n 30 p. maalisk. 367 §. — ¹⁴⁾ S:n 13 p. huhtik. 411 §. — ¹⁵⁾ S:n 20 p. huhtik. 455 §. — ¹⁶⁾ S:n 8 p. kesäk. 709 §, 29 p. kesäk. 776 §, 17 p. elok. 905 §, 24 p. elok. 930 § ja 7 p. jouluk. 1 316 §. — ¹⁷⁾ S:n 19 p. lokak. 1 128 §. — ¹⁸⁾ S:n 27 p. heinäk. 846 §, 10 p. elok. 882 § ja 9 p. marrask. 1 212 §.

Sisätöinä laskettiin 100 monikulmiopistettä. Mittakaavassa 1 : 500 olevia karttalehtiä piirrettiin 431 ha ja suoritettiin näiden töiden vaatimia laskuja.

V.s. kaupungingeodeetti oli kaupunginhallituksen edustajana 17 maanmittaustoimittuksessa.

Kunnallisten työväenasuntojen hoidosta v. 1942 annettu kertomus sisälsi seuraavaa: Kertomusvuonna asuntojen lukumäärä pysyi muuttumattomana, mutta vuokria korotettiin n. 3 % lokakuun 1 p:stä 1942 lukien.

Seuraavasta yhdistelmästä ilmenee kaikkien kunnallisten työväenasuntojen huoneistojen ja huoneiden sekä niissä asuneiden henkilöiden lukumäärä v:n 1942 lopussa:

Asuntoryhmä	Huoneistoja	Huoneita	Niissä asuvia kaikkiaan	Henkilöitä huonetta kohden	
Hietaniemenkatu	66	77	206	2.7	
Kirstinkatu	39	42	134	3.2	
Somerontie	155	160	513	3.2	
Kangasalantie	239	240	908	3.8	
Karstulantie	334	502	1 393	2.8	
Sammatintie	48	72	212	2.9	
Mäkelänkatu	86	173	402	2.8	
	Kaikki asunnot	967	1 266	3 768	3.0

Vastaava asukasluku v. 1941 oli 3 742 ja henkilöluku huonetta kohden 3.0.

Menot ja tulot. Kertomusvuoden kunnallisten työväenasuntojen menoarvioon merkityt määrärahat ja niiden käyttö ilmenee seuraavasta 1):

	Määräraha, mk	Kustannukset tilien mukaan, mk
Sääntöpalkkaiset virat	241 792: 45	241 792: 45
Tilapäinen työvoima	48 312: —	36 816: —
Kesälomasijaiset	6 300: —	6 300: —
Vuokra	108 770: —	95 779: 05
Lämpö	32 490: —	27 908: —
Valaistus	52 000: —	53 902: 65
Siivoaminen	1 800: —	1 847: 95
Vedenkulutus	176 400: —	166 818: 60
Puhtaanapito	171 330: —	163 388: 25
Kaluston hankinta	1 600: —	—
Kaluston kunnossapito	1 800: —	851: 80
Kasvatustoiminta	10 000: —	1 460: 85
Korjaukset	251 706: —	192 613: 05
	1 104 300: 45	989 478: 65

Eri asuntoryhmien kesken kustannukset jakautuivat seuraavasti:

Asuntoryhmä	Mk	Asuntoryhmä	Mk
Hietaniemenkatu	103 321: 45	Mäkelänkatu	198 092: 65
Kirstinkatu	50 963: 10	Kangasalantie 11, isännöitsijän huoneisto	26 887: 35
Somerontie	103 824: 30	Yhteensä	930 257: 85
Kangasalantie	146 589: 25		
Karstulantie	255 187: 95	Kerhotoiminta	59 220: 80
Sammatintie	45 391: 80	Kaikkiaan	989 478: 65

1) Isännöitsijän palkka sekä muut yhteiset hallintokustannukset merkitään kiinteistötoimiston tilille eivätkä sisälly tähän yhdistelmään. Taulukossa olevaan vuokraeraan sisältyy kerhohuoneiston vuokramenoja 36 017: 20 mk. Korjauskustannuksiin eivät sisälly rakennusten ulkokorjauksista aiheutuneet menot.

Sammatintien 6:ssa olevan lastenseimen vuokra oli siirretty lastentarhain jhtokunnan huollettavaksi eikä siis enää ilmene kunnallisten työväenasuntojen toimintakertomuksessa.

Vuokrasaatavia oli edellisestä vuodesta siirretty jääminä 359 735 mk, josta 460 mk v:sta 1938, 9637: 50 mk v:sta 1939, 57895 mk v:sta 1940 sekä v:n 1941 jäämiä 291 742: 50 mk. Kertomusvuoden vuokrat arvioitiin 3 327 228 mk:ksi, joten talousarvioon merkittiin tuloja yhteensä 3 686 963 mk. V:n 1942 kuluessa maksettiin v:n 1939 jäämiä 150 mk, v:n 1940 jäämiä 12 166 mk sekä v:n 1941 jäämiä 208 794: 25 mk, joten siis jäämiä yhteensä maksettiin 221 110: 25 mk. V:n 1938 jäämiä poistettiin 460 mk, v:n 1939 jäämiä 800 mk, v:n 1940 jäämiä 9 875 mk ja v:n 1941 jäämiä 6 837: 50 mk. V:een 1943 siirrettiin jäämiä 261 405: 25 mk, josta 8 687: 50 mk v:sta 1939, 35 854 mk v:sta 1940, 76 110: 75 mk v:sta 1941 sekä 140 753 mk v:sta 1942. Vuokria maksettiin 3 347 165: 75 mk ¹⁾, joista etukäteismaksuina siirrettiin v:een 1943 10 611 mk.

Kiinteistötoimiston kansanpuisto-osaston eri toiminta-aloihin jakautuva toimintakertomus v:lta 1942 sisälsi seuraavaa:

Urheilutoiminta. *Luistinvadat.* Talvella 1941/42 kaupungilla oli 12 luistinrataa, joista Eläintarhan, Käpylän ja Vallilan urheilukentille sijoitetut olivat suuria kun taas pienoistratoja oli järjestetty Sepänkadun, Runeberginkadun, Hesperiankadun ja Niittykadun varrelle, Haapaniemen urheilukentälle, Siltavuorenrannalle, Suomenlinnan kentälle sekä jälle Katajanokan rantaan ja Hietalahden altaaseen. Soutustadionin edustalla edellisenä talvena ollutta merirataa ei kunnostettu samoin kuin ei myöskään pienoistrataa Museoja Cygnaeuksenkadun kulmauksessa. Useimmat radoista olivat avoinna joulukuun 6 p:stä 1941 maaliskuun 22 p:ään 1942.

Luistinradoilla kävijöitä oli talven aikana hyvin runsaasti. Niinpä Eläintarhan kentällä kävi n. 22 000, Vallilassa n. 25 000 ja Käpylässä n. 15 000 luistelijaa. Eläintarhassa ja Käpylässä pelattiin kummassakin erikseen n. 60 jääpallo-ottelua, joista ei kannettu pääsymaksua.

Yksityisten hallussa olevia luistinratoja oli Kaisaniemen, Johanneksen, Väinämöisen ja Kallion kentillä. Stadionin rataa ja Suomen jääkiekkoliiton rataa Hesperiaassa ei kunnostettu, joten Helsingissä ei näin ollen ollut yhtään varsinaista jääkiekkokenttää. Pääsymaksulliset jääpallo-ottelut pidettiin pääasiallisesti Väinämöisen kentällä.

Hyppyri- ja kelkkamäet. Hyppyrimäet olivat samat kuin edellisenä talvena. Ne avattiin tammikuun 15 p:nä ja viimeinen niistä suljettiin vasta huhtikuun 6 p:nä. Käyttö oli vain vähäistä.

Pujottelumäistä kunnostettiin ainoastaan Eläintarhan urheilukentän viereinen mäki, joka iltaharjoitusten aikana pidettiin valaistuna.

Kelkkamäet, joita oli kaikkiaan 18, saatiin kuntoon joulukuun 15 p:nä ja suljettiin maaliskuun 15 p:nä. Niitä oli 2 suurta mäkeä Kaivopuistossa sekä pienoiskelkkamäet Pasilassa, Hesperian- ja Runeberginkadun risteyksessä, Runeberginkadun kentällä, Dagmarin- ja Museokadun kulmassa, Lapinlahden puistossa, Siltavuorenrannalla (kaksoismäki), Haapaniemen ja Kallion kentillä sekä Torkkelinkujan, Hauhontien, Suvannon tien, Tokankadun, Sepänkadun ja Kapteeninkadun puistoissa. Vallilan mäki ja Suomenlinnan mäki jätettiin kunnostamatta, edellinen paikalla suoritettavien Vallilan uuden kansakoulun rakennustöiden ja jälkimmäinen liikennevaikeuksien ja työvoiman puutteen takia.

Edellisenä talvena aloitettu hiihtotoiminta virallisten eli merkittyjen hiihtolatujen, hiihdon opastuksen y.m.s. muodossa oli sotatalvena 1942 miltei täysin lamassa.

Ratsastushallin käyttö rajoittui pelkästään talvikauteen, sillä syyskuun alusta lähtien oli halli olosuhteiden pakosta kokonaisuudessaan luovutettava varastotiloiksi. Samoin käytettiin osaa talleja ja niiden ullakoita varastotarkoituksiin. Ratsastusyhdistykset käyttivät hallia n. 600 tuntia (keskimäärin 7 hevosta), poliisilaitoksen ratsastava osasto n. 50 tuntia ja kotijoukkojen esikunnan upseerit n. 150 tuntia. Hevosvahvuus talleissa oli keskimäärin 70 hevosta, joista 34 hevosta oli ratsastavan osaston omistamia.

¹⁾ Tähän sisältyy isännöitsijän maksama tilitysvuokra 21 652 mk.

Urheilukentät. Kaupungin urheilukentät avattiin huhtikuun 26 p:nä ja suljettiin loka-kuun 17 p:nä. Kenttien käyttö oli vähäistä eli vain noin neljäsosa tavallisesta käytöstä. Julkisia urheilukilpailuja pidettiin vain muutamia. Eläintarhan urheilukentällä pidettiin kuudet yleisurheilukilpailut ja kymmenen jalkapallo-ottelua. Maksavia katselijoita kaikissa näissä tilaisuuksissa oli 6 284, ja bruttotulot olivat 55 564 mk.

Pallokentällä pidettiin huomattavasti enemmän julkisia otteluita kuin edellisenä kesäkautena. Otteluita oli kaikkiaan 57. Katselijoita oli 23 643 henkilöä, ja bruttotulot nousivat 219 262 mk:aan. Suurin osa otteluista oli Suomen palloliiton ja Työväen urheiluliiton sotasarjaan kuuluvia sekä sotilas- ja siviilijoukkueiden välisiä pelejä.

Pallokentälle myytiin kesäkautena kaikkiaan 275 20 mk:n kausikorttia sekä 8 525 1 mk:n keralippua.

Velodromilla pidettiin kolme pääsymaksullista jalkapallo-ottelua, yhdet pyöräilykilpailut sekä yksi Helsingin ammatillisen paikallisjärjestön järjestämä tilaisuus. Katselijoita oli kaikkiaan 4 549 henkilöä, joista 2 757 viimeksi mainitun järjestön juhlassa.

Käpylän raviradan uudet ruohokentät olivat toimintavuonna ensimmäisen kerran harjoittelijain käytössä. 15 mk:n kausikortteja myytiin 262 ja 1 mk:n keralippuja 6 313.

Kaisaniemen verkkopallokentät olivat avoinna toukokuun 13 p:stä syyskuun 29 p:ään. Vuokrattujen tuntien lukumäärä oli 1 241 eli n. 60 % normaalimäärästä.

Soutustadionin käyttö oli vähäistä, koska varsinkin miltei kaikki soudunharjoittajat olivat rintamalla. Melojilla oli sen sijaan kohtalaisesti harjoitus- ja kilpailutoimintaa.

Kansanpuistot. Vallitsevasta sotatilasta sekä erittäin koleasta ja sateisesta säästä johtuen muodostui kesäkausi kansanpuistoissa miltei ennätyksellisen hiljaiseksi. Ainoastaan juhannuksen tienoissa oli viikon verran pysyväisesti kaunista ja lämmintä, muu osa kesää oli koleata ja epävakaista. Veden lämpö pysyi miltei säännöllisesti n. 15 asteen paikkeilla, joten uinnin harjoittaminen jäi vain vähäiseksi. Niinpä Uunisaaren merikylypylässä kävi alle 14000 kylpijää, vastaavan luvun normaalikesinä ollessa 68 000. Kaupungin suurin uimaranta, Hietaranta, avattiin kylpijille vasta kesäkuun 7 p:nä ja suljettiin elokuun 31 p:nä. Yleisöä kävi sielläkin vähänlaisesti, n. 200 000 henkilöä eli suunnilleen puolet normaalimäärästä. Näistä käytti pukusuojaa 33 748 henkilöä, joista naisia 17 951. Alueen lastenosasto varattiin sotainvaliideja varten, ja lapsille rakennettiin uusi aitaus entisen viereen. Kylmän kesän vuoksi eivät invaliidit kuitenkaan voineet sanottavasti käyttää heille varattua aluetta. Rannalla työskenteli kesän aikana yhteensä 15 henkilöä, joista pukusuojassa 7, siivoojina 4, päivävartijoina 3 sekä yövartijana 1. Hukkumistapauksia ei sattunut.

Säännöllistä laivaliikennettä pääkansanpuistoihin ¹⁾ käytti seuraava määrä matkustajia: Korkeasaaren lähti n. 140 900 henkilöä, Mustikkamaalle n. 65 500 henkilöä sekä Pihlaja- ja Lauttasaaren n. 18 300 henkilöä, yhteensä n. 224 700 henkilöä. Normaalikesinä 1939 vastaavat matkustajamäärät olivat 247 200, 319 913, 59 736 ja 626 807.

Höyrylaiva- ja polttoainepuutteen vuoksi ei liikennettä Seurasaaren ja Mustasaaren eikä Kivinokkaan lainkaan ylläpidetty.

Uimaseurojen toiminta kesällä 1942 käy ilmi urheilulautakunnan kertomuksesta ²⁾. Seurasaaren uimalaitoksella kävi toimintavuonna n. 14 000 uimaria ja auringonpalvojaa.

Leirialueet. Epäedullisista olosuhteista johtuen oli leiritoimintakin entistä hiljaisempää. Vakinaisia eli vuokramajoja oli Kivinokassa 541, Varsasaarella 170, Satamasaarella 92 ja Lauttasaarella 76. Lauantaisin ja sunnuntaisin kävi lisäksi tilapäisiä telttailijoita. Sitä paitsi oli vielä raittiusyhdistys Koitolla telttaluueita Lammassaarella, Helsingin kunnantyohtekijän keskustuimikunnalla Kulosaaren kartanon lähetytyillä sekä Raitiotie ja omnibus oy:n ja poliisilaitoksen henkilökunnilla Lauttasaarella n.s. IV patterialueella.

Eläintarha. Korkeasaaren eläintarhan toiminnasta eläintarhan valvoja antoi seuraavan kertomuksen:

Sota. Käynnissä oleva sota painoi jatkuvasti leimansa Korkeasaaren eläintarhan toimintaan. Saarella käynti oli kuitenkin ankarasta pakkastalvesta ja kesän sateisuudesta huolimatta huomattavasti vilkkaampaa kuin edellisenä vuonna.

Ilmahyökkäyksessä Helsinkiä vastaan elokuun 29 p:n vastaisena yönä pudotettiin

¹⁾ Ks. tarkemmin Helsingin kaupungin tilastollista vuosikirjaa v:lta 1942/43, s. 240. — ²⁾ Ks. tämän kert. s. 192.

myös Korkeasaaren alueelle pommeja, jotka aiheuttivat, paitsi tuhoja sen eläintarhan eläimistöissä, myöskin rakennus- y.m. vaurioita.

Henkilökunta. Korkeasaaren eläintarha työskenteli edelleen supistetuin henkilövoimin. Eläintenhoitajat E. ja V. Kanerva olivat edelleen sotapalveluksessa sekä eläintenhoitaja E. Oksa suorittamassa työpalvelua. Heidän tehtäviään hoiti, hoitoryhmien uudestijärjestelyn jälkeen, kaksi tilapäistä eläintenhoitajaa. Eläintenhoitaja August Humala tuli aivohalvauksen johdosta työkyvyttömäksi ja joutui, nautittuaan jonkun aikaa sairaslomaa, kiinteistölautakunnan päätöksestä eroamaan. Hänen sijaisenaan ja toimen tilapäisenä hoitajana toimi hänen vaimonsa Anna Humala.

Korjaustyöt. Korjaustyötä suoritettiin eläintarhassa vain supistetussa määrässä. Apinakarsinoiden verkotettu eristyskaide uusittiin. Rehumestarin asunnon luona sijaitseva susiäitaus muutettiin piikkisian aitaukseksi varustamalla se kaksinkertaisella panssariverkolla, reunuskivityksellä sekä luonnonkivistä muuratulla luolasuojalla; työ jäi keskenäiseksi. Useat ohjelmaan sisältyvät pienehköt korjaustyöt oli edellä mainitun ilmapommituksen johdosta jätettävä suorittamatta, koska niihin varattu työvoima ja varat oli käytettävä pommitusvaurioiden korjaamiseen. Kiinteistölautakunnan päättämää akvaariorakennuksen purkamista ei ennätetty suorittaa, eikä myöskään petolintuhäkistön kunnostamista. Myöskin erinäisten muiden pienehköjen vaurioiden korjaus jäi seuraavaan vuoteen.

Ruokintavaikeudet. Elintarvikkeiden niukkuus ja osittain täydellinen puuttuminenkin vaikuttivat tuntuvasti eläintarhan toimintaan. Varsinkin lihasta ja kalasta oli puutetta. Liha oli edelleen melkein pelkkää jätelihaa sekä lahjaksi saatuja koiria. Ruokintatilannetta auttoi huomattavasti vaunulastillinen tulipalossa tuhoutuneita muuleja, joka saatiin ostaa Pohjolan suojeluskuntapiirin välityksellä. Kalansaanti oli jatkuvasti vaikeata ja sattumanvaraista, minkä vuoksi ei voitu ajatellakaan runsaammin kalaa kuluttavien eläinten, kuten hylkeitten, hankkimista. Kasvirehua saatiin kansanhuoltoviranomaisen antamalla ostoluvulla riittävästi. Samoin saatiin lupa maidon ostamiseen hirvenvasikoille.

Eläimistö. Vuoden lopussa oli eläintarhassa 92 eläinlajia, yhteensä 260 kpl, kuten seuraavasta yhdistelmästä ilmenee:

	Kpl	Eri lajeja		Kpl	Eri lajeja
Imettäväisiä	136	47	Matelijoita	3	3
Lintuja	121	42			
			Yhteensä	260	92

Edellisestä vuodesta väheni eläintarhan yksilöluku 146:lla eli 36.0 %:lla sekä lajiluku 40:llä eli 30.8 %:lla. Vähennys koski lähinnä pienikokoisia eläimiä, varsinkin lintuja, joiden yksilöluku ilmapommituksen johdosta väheni 89:lla eli n. 39 %:lla sekä lajiluku 33:lla eli n. 40 %:lla.

Eläimistä lopetettiin huonokuntoisuuden vuoksi 1 metsäkauriin vasikka, 1 valkohäntähirvi, 1 kotimainen hirvi, 1 leijona, 1 sinikettu ja 1 poro. Liikanaisina lopetettiin 1 pukka, 1 mäyrä, 2 nuorta sutta ja 2 hopeakettua. Näistä sudet myytiin täytettäväksi Turun biologiselle museolle ja hopeaketut turkiksiksi.

Edellä mainitussa ilmapommituksessa sai surmansa 1 amerikankrokotiili, 1 alligaattori, 1 munkkikorppikotka, 1 tunturipöllö, 3 huuhkajaa, 5 viiru- ja 5 kissapöllöä, joukko papukaijoja ja muita lintuja sekä 1 apina, joka apinalan ikkunoiden rikkoutumisen vuoksi pääsi vapauteen ja vaarallisena oli ammuttava. Myös useat pikkulinnut pääsivät häkkien rikkouduttua vapauteensa.

Tarhan eläimistä kuoli mufflonkaritsa, 1 gemssi, 1 alppikauriin karitsa, 2 kuusipeuraa, 1 metsäkauris, 1 Dybowski-hirvi, 2 kotimaista hirveä, 1 leijonanpentu, 1 ahma, 2 mäyrää, 3 minkkiä, 3 vesikko, 1 sinikettu, 2 metsäketun pentua, 4 kanadalaista puupiikkisikaa, 1 alppimurmeli, 2 jänistä, 2 makakiapinaa, 3 kalasääskeä, 9 erilaatuista fasaania, 2 metsähanhea, 1 haahka, 1 kurki ja 2 merimetsoa. Valitettavinta oli Korkeasaarella syntyneen alppikauriin karitsan sekä 4 puupiikkisian menetys. Paitsi lois- y.m. tauteihin kuoli osa eläimistä häkkitoveriensä surmaamina tai tapaturmaisesti ja osa ilmeisesti ankan pakkasen johdosta. Akvaarion pikkulintuja kuoli siten, että rottia oli päässyt tunkeu-

tumaan huoneen suurempaan häkkiin, jossa ne parina perättäisenä yönä tappoivat 21 lintua. Saaresta pääsi karkaamaan 1 mäyräemo.

Tarhasta myytiin elävinä 4 puhdasrotuista ja 1 sekarotuinen karakul-lammas, 3 mufflonlammasta, 2 kuusipeuraa sekä joukko kaniineja.

Ostamalla hankittiin eläintarhaan m.m. 1 mäyräemo kahden vastasyntyneen pentunsa kera, 2 ketunpentua, 1 pari hillerin pentuja, 1 marakatti, 3 kotimaista hirvenvasikkaa, 1 jänis ja 1 kurki. Lahjaksi saatiin 1 kalasääski, 1 kanahaukka, 1 huuhkaja ja 3 nuorta riikinkukkoa, minkä lisäksi Vaasan poliisilaitos luovutti tarhalle nuoren merikotkan. Vaihtamalla hankittiin saksalaiselta toiminimeltä Julius Mohr jr., Ulm am Donau, 1 pari itä-aasialaisia supikoiria.

Tarhassa syntyneistä eläimistä mainittakoon 1 aasi, 8 puhdas- ja sekarotuista karakulkaritsaa, 2 mufflonlammasta, 2 vuolta, 1 alppikauris, 1 gemssi, 1 kuusipeura, 2 metsäkaurista, 1 laama, 5 sutta, 2 hopeafasaania, 2 mustahaikaraa, 4 kanadanhanhea sekä 3 kyhmyjoutsenta.

Eläintarhasta poistettujen eläinten inventaarioarvoksi merkittiin 92 560 mk sekä lisääntyneen eläimistön arvoksi 76 045 mk. Vähennystä oli siis 16 515 mk. Koko eläinkannan inventaarioarvoksi merkittiin vuoden päättyessä 348 420 mk.

Leijonalinna. Vuoden varrella kävi leijonalinnassa kaikkiaan 96 787 maksavaa katsojaa, ja pääsymaksuja kertyi 179 901 mk. Pääsymaksut olivat ennallaan, nimittäin aikuisilta 2 mk sekä lapsilta ja sotilailta 1 mk.

Lasten huviajeluita ja -ratsastuksia aaseilla järjestettiin vain vähäisessä määrin kesän alkupuoliskolla. Kameliratsastuksia ei työvoiman puutteen vuoksi voitu järjestää.

Akvaariorakennus pidettiin yleisölle avoinna entiseen tapaan siihen asti kuin se ilmapommituksessa tuhoutui. Myöhäisen kesäntulon takia avattiin laitos vasta toukokuun 16 p:nä. Päivittäinen aukioloaika oli klo 13—17.

Kivennäiskokoelma oli yleisölle avoinna kesäkuun 1 p:stä syyskuun 15 p:ään. Päivittäinen aukioloaika oli klo 13—15 ja klo 17—19.

Näkötornissa kävi 12 500 henkilöä.

Siirtolapuutarhat ja omakotialueet. Siirtolapuutarhoja oli v. 1942 kuusi, nimittäin Ruskeasuon, Kumpulän, Vallilän, Herttoniemen, Talin ja Oulunkylän siirtolapuutarhat. Palstoja oli 1 226, jotka kaikki olivat viljelyksessä. Puutarhamajoja oli siirtolapuutarhoissa kaikkiaan 1 071, niistä Ruskeasuolla 114, Kumpulassa 258, Vallilassa 165, Herttoniemessä 182, Talissa 229 ja Oulunkylässä 123.

Neuvontatyö siirtolapuutarhoissa oli järjestetty samaan tapaan kuin aikaisemminkin. Kevättalvella pidettiin siirtolapuutarhayhdistysten vuosikokouksissa esitelmiä m.m. vihannesviljelyksestä ja maan lannoittamisesta. Kansanhuoltotoimiston myötävaikutuksella voitiin viljelijöille jakaa Y-lannosta ja siemenperunaa. Jakelusta huolehti siirtolapuutarhojen puutarhuri. Kesällä pidettiin kaikissa siirtolapuutarhoissa havaintoesityksiä ajankohtaisista puutarha-asioista. Sota-ajan johdosta hoitamatta jääneitä palstoja kunnostettiin ja hoidettiin talkoovoimin puutarhaneuvojan johdolla. Viljelijöitä kehoitettiin edelleenkin kiinnittämään huomiota palstansa mahdollisimman tarkkaan viljelyyn.

Omakotialueiden puutarhaneuvontatyössä noudatettiin myös edellisen vuoden sääntöjä. Päähuomio kiinnitettiin uusien puutarhojen perustamistyöhön sekä vanhojen puutarhojen kunnostamiseen. Viljelystuotantoa pyrittiin kohottamaan hankkimalla viljelijöille lannoitteet ja tuholaistorjunta-aineet sekä pitämällä jo kevättalvesta lähtien puutarhahoidollisia luentotilaisuuksia. Kesän aikana pidettiin kullakin alueella 4, yhteensä siis 16, havaintoesitystä ajankohtaisista puutarhatöistä. Esitysten aiheina oli: hedelmäpuiden leikkaus ja kevätruiskutus; marjapensaiden ja mansikoiden hoito; naapurisuus- suhteet ja katuosien siisteys; sekä vihanniskasvien viljely.

Sato oli hyvä. Esim. Pirkkolan omakotialueella saatiin eräältä 650 m²:n suuriselta palstalta seuraavanlainen sato: perunoita 5 hl, porkkanoita ½ hl, punajuuria 1 hl, lanttuja 1 hl, erilaisia maustejuuria ¼ hl, tomaatteja 8 kg ja kurkkuja 5 kg. Palsta oli raivattu viljelykseen vasta edellisenä vuonna ja maa oli siis vielä verrattain karua.

Pitäjänmäellä sijaitsevan uuden Marttilan invalidikylän istutustyöt vaativat, var-

sinkin kevätkesällä, paljon työtä ja aikaa. Siellä pidettiin myöskin puutarhanhoitoa koskevia luentoja ja esityksiä.

Edellisenä vuonna perustettu puutarhakerho jatkoi toimintaansa vanhoilla omakoti-alueilla. Kerholaiset kokoontuivat kerran viikossa toistensa luona ja puutarhaharrastusta pidettiin yllä talvisaikaankin.

Vuoden aikana piirrettiin 70 omakotipuutarhapiirustusta sekä 1 pihamaapiirustus. Majapiirustuksia myytiin 23.
